

A marcomann háborúk utáni újjáépítés szintje a szelvények jelentős részében rögzíthető volt. Ritkán került elő és rendszerint kis felületeken a késői korszak járószintje.

A tér É-i részén a feltárt szelvények vastag törmelékreteget tartalmaztak, a nagyobb kövek felülete feketére égett. Ezek a leomlott falmaradványok a marcomann háborúban bekövetkezett pusztítás méretére eddig nem ismert bizonyítékokat adtak. A fal tövétől 10–15 m távolságra talált romok arra engednek következtetni, hogy a térre néző két nagy csarnok (VII. és IX. épület) 840 m magasak lehettek, és a háború után szinte alapfalaikon kellett újjáépíteni őket.

A fórum feltárásával párhuzamosan folytattuk az Augustus-templom (LXX. épület) középső cellájában be nem fejezett feltárást. A cellának feltehetően a középkorban elbontott járószintje alatt a nagy felületet kockaalakban megosztó 3-3 falra találtunk, amelyhez hasonló a görög templomokban is található és a padló (mozaik padló) tartására szolgáltak. A mozaikpadló itt nem került elő, egy-egy mozaik-szem azonban egykori létezése mellett szólhat.

A LXX. épület D-i oldalán részben feltárt XCIV. épület jó állapotú terrazzopadlóján, illetve a padlót határoló falak mentén tovább folytattuk a helyiség falait díszítő falfestmények felvételét. A még be nem fejezett munka során háromnegyed ember nagyságú férfialak részlete került elő, továbbá egy páva testének részlete. Az előkerült töredékek a gorsiumi freskó-anyag legjelentősebb emlékei közé tartoznak.

FITZ JENŐ

301. Tákos, belterület

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Á

2002. január 3-án értesítették a múzeumot, hogy a Bajcsy Zsilinszky utca 59. számú ház telkén gödör ásásakor leletekre bukkantak, de mire január 15-én a helyszínre mentünk, a vízaknát már lebetonozták. A felső 80 cm-es porhanyós fekete rétegben találtak két Árpád-kori cserepet. Ezeket átadták.

A Bajcsy Zsilinszky utca 15. számú háznál két, kb. 140–150 cm-es cölöpöt emeltek ki a gépek a ház udvarán. A cölöpsort hosszabban is megfigyelték, az utca irányában párhuzamosan futott, ami azt jelenti, hogy az egykori patakmederrel is párhuzamos volt, híd nem lehetett. A fa eléggé jó állapotúnak tűnik. Talán valami régebbi árvízvédelmi mű maradványa lenne.

Munkatárs: Kurucz Katalin.

ISTVÁNOVITS ESZTER

302. Tápiószéle, Kishomok-dűlő

(Pest megye) Ő, Sza, B

2002-ben az OMFI Országos Agrobotanikai Intézet központi épületétől kb. 130 m-re DNy-ra, gödörásás közben szarmata edénytöredéket és állatcsontot találtak

120–130 cm mélységben, 100–110 cm homokos feltöltődés alatti humusgrétegben. A 2002. november 27-i helyszíni szemle során más régészeti jelenség nem volt megfigyelhető. (1973-ban az intézeti központ területén vezetékárok kiásásakor középső bronzkor végi-késő bronzkori edénytöredékeket, népvándorlás kori sírrészletet találtak.)

Az intézet központjától kb. 350 m-re ÉK-re, gödörásáskor szarmata edénytöredékek kerültek elő 100–115 cm vastag homokos talaj alatti humusgrétegből. (2000-ben, hasonló körülmények között szarmata hombártöredékeket talált a tulajdonos). A kertföldtől D-re, talajbányászással már régebben is megbolygatott területen szarmata gödröt bontottunk ki 2002. november 27. és december 8. között. A homokos feltöltődés alatti humusgrétegből mélyülő, bányászással megsérült méhkas alakú gödör került elő. Betöltésében őskori, késő bronzkori és szarmata edénytöredékek, állatcsontok, kutya vázrészlete feküdt.

A leletek a ceglédi Kossuth Múzeumba kerültek.

DINNYÉS ISTVÁN

303. Tápszentmiklós határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, B, Rő, Á, Kö

A település K-i határában a *Halomszeri-dűlőben* légi felvételeken halomsírokat lehetett megfigyelni. A lelőhelyen 2002. április 11-én végzett terepbejárás ezt lényegében igazolta. A lekopott felszínen látható néhány alacsonyabb kiemelkedés feltehetően halommaradvány. A mintegy 300×200 m kiterjedésű lelőhely felszínén néhány késő bronzkori cserepet, talán urnatöredéket találtunk, a lelőhely É-i szélén pedig Árpád-kori bogrács-töredékeket és fazékból származó cserepeket.

Sáncok határrész: A település Sáncok nevű határrészen néhány légi felvétel szerint egy római katonai tábor és benne egy később épített római villa látható. A katonai tábornak lekerekített sarkai vannak, egyik kapunyílását az árok vonalának rövid megszakadása jelzi, ugyanitt a belső oldalon négy, szabályos négyzet alakot kirajzoló sötét folt feltehetően a kaputorony oszlopainak foltjai.

A légi felvételen jól kivehető tábor 2002. április 11-én végzett terepbejárásunkon a felszínen nem sikerült azonosítani. A mintegy 400×400 m-es területen a szántásban nem lehetett azonosítani római objektumot.

Ugyanitt azonban, mintegy 100×100 m-es területen római épület, feltehetően villa nyomai vannak. A lelőhely területén kődarabok, tegulatöredékek mellett néhány terra sigillata, valamint számos sárga és szürke házikérámia-töredék utal erre. Ezek alapján a villa használati ideje a 2–3. századra tehető.

A leletek: kihajló peremű terra sigillata tál, behúzott peremű fazék, sárga korsó, fenőkö, vörös festett kerámia, szürke házikérámia, hombártöredékek.

A bejárt területen jellegtelen őskori valamint középkori és újkori cserepet is találtunk.

Munkatársak: Szőnyi Eszter és Tomka Péter.